

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Quibusdam præmissis difficultas resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

subalternatione scientiarum: sed scientia beata est habitus primorum principiorum respectu Theologiæ, cum per lumen gloriæ, & visionem beatam, articuli fidei, qui sunt principia nostræ Theologiæ, manifestentur, & reuelentur: ergo inter Theologiam, & scientiam beatam, non est vera & propria subalternatio.

Respondeo scientiam beatam habere simul rationem scientiæ subalternantis, & habitus primorum principiorum, respectu nostræ Theologiæ: quatenus enim vno & simplici intuitu, fertur in essentiam diuinam, & in omnia quæ in ea sunt formaliter, habet rationem habitus principiorum; in quantum verò sic videt essentiam diuinam, eiusque attributa, vt cognoscat vnã esse causam virtuales, & rationem à priori alterius, habet rationem scientiæ; & ipsi hoc modo sumptæ dicimus Theologiam nostram propriè subalternari.

20. Obijcies vltimò contra secundam conclusionem: Apostolus 1. ad Corinth. 13. docet quod in Cælo lingue cessabunt, & scientia destruetur: Ergo Theologia non remanebit, sed destruetur in patria.

Confirmatur: adueniente perfecto, euacuatur imperfectum, vt ibidem dicit Apostolus: sed Theologia nostra, cum sit obscura, & ineuidens, est cognitio imperfecta: ergo destruetur, adueniente visione beatificã, quæ est perfecta cognitio.

Respondeo quod sicut quando Scriptura dicit, quod elementa post diem Iudicij dissoluentur: hoc non intelligitur de destructione quantum ad substantiam, sed solum quantum ad statum, vel modum; quatenus scilicet mutabitur in statum perfectiorem: ita similiter quando Apostolus dicit, quod scientia destruetur, hoc non debet intelligi de destructione quantum ad substantiam, sed solum quantum ad modum obscuritatis, vel ineuidentiæ, quem nunc habet, vel quantum ad modum operandi imperfectum, scilicet per conuersionem ad phantasmata, & per species à sensibus acceptas: vterque enim hic modus cognoscendi in patria destruetur, quia tunc (vt docet D. Thomas, super hunc locum Apostoli) non erit ex necessitate, sed ex electione, conuersio ad phantasmata. Et hunc esse sensum Apostoli patet satis ex contextu litteræ, subdit enim: *Cum autem venerit quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est.* Quod statim probat exemplo paruulorum, quorum imperfecta sapientia, & loquela destruitur cum ætate: non enim destruitur eorum sapientia & loquela simpliciter, sed quantum ad imperfectionem; quia adulti melius sapiunt, & loquantur.

Ad confirmationem dicendum cum eodem S. Doctore 1. parte quæst. 58. art. 7. ad 3. *Quod veniente perfecto euacuatur imperfectum, quod ei opponitur: sicut fides quæ est eorum quæ non videntur, euacuatur, visione veniente.* Non autem necesse est, quod adueniente perfecto, euacuatur imperfectum, quod ei non opponitur. Sicut quia imperfectio cognitionis vespertinæ, non opponitur perfectioni cognitionis matutine, per illam non euacuatur, vt ibidem docet Sanctus Thomas. Unde cum Theologia nostra non opponatur visioni beatæ, quia non importat ineuidentiã posituam, sicut fides, sed negatiuam tantum (vt antea exposuimus) non euacuatur adueniente visione, sicut fides, sed potius perfici-

tur, & consummatur, sicut charitas; vel sicut donum scientiæ, & sapientiæ, aliæque virtutes, & dona, quæ non repugnant statui beatitudinis.

ARTICVLVS III.

Quodnam sit subiectum vel objectum nostræ Theologiæ?

§. I.

Quibusdam præmissis difficultas resoluitur.

21. Notandum primò ex Capreolo quæst. 4. prologi art. 1. concl. 2. quod in qualibet scientia, aliquo modo differunt subiectum, & objectum; objectum enim scientiæ est conclusio in illa demonstrata: subiectum verò est illud quod subijcitur in conclusionibus, & de quo prædicata aliqua, seu passiones demonstrantur. Veruntamen secundum communem Theologorum vsum, subiectum & objectum, pro eodem communiter accipiuntur, & idcirco in titulo quærimus, quodnam sit subiectum, vel objectum Theologiæ?

Notandum secundò, objectum esse duplex, aliud materiale, aliud formale. Objectum materiale, dicitur illud quod non per se & ratione sui attingitur à scientia, sed ratione objecti formalis. Formale autem est illud quod per se & ratione sui consideratur: v. g. in potentia visua, corpus est objectum materiale, quia non percipitur ratione sui, sed ratione coloris quo afficitur: ipse verò color, quia percipitur ratione sui, dicitur objectum formale.

Notandum tertio cum Caietano, hic art. 3. objecti formalis duas esse rationes formales distinguendas: aliam quæ dicitur ratio formalis quæ: aliam quæ vocatur ratio formalis sub qua. Ratio quæ est res ipsa quæ à potentia, vel scientia percipitur: ratio sub qua illa dicitur, quæ mediante ratio quæ in esse rei consideratur: v. g. in eadem potentia visua, ratio quæ, est color: ratio verò sub qua, est lux, quia mediante luce visus percipit colorem.

22. Notandum quarto, aliquid posse dici reuelatum dupliciter. Primò, formaliter & immediatè, sicut reuelatum est, Deum esse trinum, Christum esse hominem. Secundò, virtualiter & mediatè, quando scilicet in re immediatè reuelata, alia virtualiter continetur, vel tanquam effectus in causa, vel proprietates in essentia, quæ per discursum deducitur: quo pacto in ista propositione, *Christus est homo, hæc, Christus est sensibilis*, virtualiter, & mediatè censetur reuelata. His præsuppositis.

Dico, objectum formale & specificatiuum Theologiæ, esse Deum, sub ratione Deitatis, vt cadit sub reuelatione virtuali: ita quod ipsa Deitas sit ratio formalis quæ: reuelatio verò diuina, virtualis, & mediatè, ratio formalis sub qua. Objectum autem materiale, extensiuum, & terminatiuum, quodcumque reuelatum à Deo. In hac sententia sic explicata, iam ferè omnes conueniunt: quamuis olim quidam antiqui Theologi assignauerint alia diuersa objecta, vt res & signa, Christum vt Redemptorem, vel opus nostræ reparationis, Deum vt præmiatorem, vel vt vltimum finem, actum meritorium, & similia: *Attendentes* (inquit S. Doctor hic art. 7.) *ad ea quæ tractantur in ista scientia, non ad rationem secundum quam considerantur.*

Prima

23. Prima pars conclusionis, quæ asserit Deum sub ratione Deitatis, esse objectum formale specificatum Theologicæ, probatur duplici ratione D. Thomæ locò citatò. Prima est: illud censetur esse objectum formale & specificatum cujuslibet scientiæ, cujus cognitio principaliter quæritur, & ad quod reducuntur cætera omnia quæ in ea tractantur: Sed cognitio Dei per se primò quæritur in Theologia, & quæcunque in ea tractantur, reducuntur ad Deum sub ratione Deitatis: Ergo Deus sub hac ratione, est objectum formale Theologicæ. Major constat, Minor verò probatur. Nam cum Theologia, vt nomen ipsum significat, sit sermo, vel consideratio de Deo, rebusque diuinis, cognitio Dei, est illud quod per se primò in illa quæritur. Item quæcunque ab illa considerantur, vel sunt ipsæmet Deus, vel aliquid ad illum pertinens; aut per modum proprietatis, vt attributa; vel vt effectus ab ipso procedens, vt creaturæ, de quibus agitur in prima parte; vel tanquam media ad ipsum conducentia, & ordinata, sicut actus humani, leges, gratia, virtutes, incarnatio, & sacramenta, de quibus in secunda & tertia parte disputatur: Ergo &c.

Confirmatur: sublato objectò formali, tollitur scientia: Sed quamuis nullum esset opus meritum, nec vlla sacramenta à Christo instituta; & licet Verbum Diuinum, carnem humanam non assumpsisset, non propterea tolleretur Theologia: Ergo illa non sunt objectum formale ipsius. Major constat, Minor verò probatur. Quamuis enim illa non darentur, Theologia posset inferre plures conclusiones de Deo, & eius attributis, & probare Deum esse æternum, quia est immutabilis; infinitum, quia est ens per essentiam; intelligentem & scientem, quia est immaterialis; & cætera attributa per naturam diuinam, tanquam per causam virtualem, seu rationem à priori, demonstrare: Ergo &c.

24. Secunda ratio D. Thomæ sic procedit: Idem debet esse objectum, seu subiectum principiorum, & totius scientiæ; cum tota scientia virtute contineatur in principiis: Sed Deus sub ratione Deitatis, est subiectum, vel objectum principiorum Theologicæ, nempe articulorum fidei: Ergo &c. Minor probatur: nam fides quæ præbet principia Theologicæ, cum sit virtus Theologica, habet pro objecto formali & specificatiuo Deum sub ratione Deitatis. Licet enim veritas prima dicatur à D. Thomæ 2. 2. quæst. 1. art. 1. objectum fidei: tamen, vt Caietanus ibidem §. *Ad euidentiã* docet, non sunt diuersa, Deum esse objectum fidei, sub ratione Deitatis, aut veritatis: sicut nec ens, aut verum, esse objectum intellectus: Ergo &c. Ex quo probata manet secunda pars conclusionis, quæ asserit quòd Deus, sub ratione Deitatis, est ratio formalis quæ Theologicæ. Ut enim exposuimus in tertio notabili, ratio formalis quæ alicujus potentia, vel habitus, est illa quæ per se primò attingitur, à tali potentia, vel habitu, & ratione eius alia percipiuntur: vnde cum Deus sub ratione Deitatis, sit id quod per se primò à Theologia attingitur, & in ordine ad quod omnia alia objecta considerantur, illa est eius ratio formalis quæ.

25. Secunda verò pars, quæ asserit reuelationem virtualem, & mediatam, esse eius rationem formalem sub qua, euidenti ratione demonstratur. Theologia enim est habitus distinctus à fide, à Metaphysica, aliisque scientiis naturalibus; &

Tom. I.

A quasi medius inter illas: non posset autem ab illis distingui, nec inter eas mediare, nisi haberet pro ratione formali sub qua, reuelationem virtualem, & mediatam: si enim eius ratio formalis sub qua, esset reuelatio formalis, & immediata, conueniret cum fide, quæ nititur diuinæ reuelationi immediatæ: si autem non dependeret à reuelatione virtuali, & procederet ex principiis solo lumine naturali notis, non distingueretur à scientiis naturalibus; præsertim à Metaphysica, quæ Deum respicit, vt cognoscibilem ex creaturis, & lumine naturali intellectus. Ex quo probata etiam manet vltima pars. Illud enim censetur esse objectum materiale, extensiuum & terminatiuum alicujus scientiæ, quod subest eius rationi formali sub qua, & ad quod illa se extendit & terminatur: Sed quodcunque ens reuelatum à Deo, subest rationi formali sub qua Theologicæ, nempe reuelationi virtuali; & Theologia potest ad illud se extendere, illudque contemplari sub tali lumine diuinæ reuelationis mediæ & virtualis: Ergo quodcunque reuelatum à Deo est objectum materiale extensiuum, ac terminatiuum Theologicæ nostræ.

§. II.

Soluantur Objectiones.

C Obijcies primò: nulla scientia probat de suo objecto quod sit, sed supponit; vt dicitur 1. Poster. Sed Theologia probat Deum esse, vt sequenti tractatu patebit: Ergo Deus non est objectum Theologicæ.

Respondeo quòd existentia subiecti, non potest probari ab aliqua scientia, à priori, & per medium proprium, & intraneum: bene tamen à posteriori, per medium ab alia scientia mutuum, licet sibi deseruiens & ministrans; & sic Theologia demonstrat existentiam Dei, rationibus desumptis à Metaphysica, quæ ministrat Theologicæ. Adde quòd existentia Dei vt Authoris supernaturalis, à Theologia non probatur, sed purè creditur, & sic est propriè subiectum eius; solum autem è rationibus Metaphysicis probat Deum esse, vt authorem naturalem.

Obijcies secundo: objectum adequatum scientiæ, prædicari debet de omnibus partibus illius, & esse causa adequata omnium proprietatum quæ in ea demonstrantur: Sed Deus sub ratione Deitatis, non habet illas conditiones: ergo &c. Major patet, Minor probatur: Deus enim non prædicatur de Angelo, vel homine, & aliis objectis, de quibus in Theologia disputatur: item Deus sub ratione Deitatis, non est causa innascibilitatis v. g. quæ est in Patre, aliàs talis proprietates competeret cuilibet personæ diuinæ, in qua Deitas reperitur; & sic Filius & Spiritus Sanctus essent innascibiles.

Respondeo negando Minorem: ad cuius primam probationem dicendum est, objectum adequatum scientiæ prædicari debere de omnibus partibus illius, vel in recto, vel in obliquo; & hoc secundo modo Deum prædicari de homine, & Angelo, cæterisque objectis, de quibus in Theologia tractatur: quia illa, vel sunt ipsæmet Deus, vel aliquid Dei, eius scilicet proprietates, vel effectus, vel media ad ipsum conducentia, vt antea exposuimus. Ad secundam probationem, responderetur objectum formale scientiæ debere esse radicem, & principium omnium proprietatum, quæ in ea demonstrantur, vel secundum

B